

■ COLUMNA

Ir cun il temp

DAD AITA DERMONT-STUPAN

Magari vegn jau allergica sche jau aud la pretaisa «Ins sto ir cun il temp» e ma defend sco in botsch testard: «Tge, ir cun il temp! Tgi chatscha il temp en tanta malura, inventa maschinas che fan ir quest apparat anc pli spert. Ma laschai ir quant svelto che jau vi. Jau na vi betg vegnir chatschada en la massa e curre sunter a las pli novas purschidas ed invenziuns, na vi betg avair fatg tut be cun in smatg sin il nuf. Jau tambastg gugent a maun, gir gugent a pe, e fatsch quai che jau tegn per bun.»

Quai poss jau tut far, sche jau vi, cun in pau idealissem. Jau poss siemiar e viver en mes mund, però quel finescha gia avant che jau saja dator porta. Jau stoss vesair, er sche l'idea da l'autonomia e da l'autoprovediment è anc adina ferm enragischada en mai: ils temps da «Quei ei miu grep, quei ei miu crap» èn passads. Jau poss ma defender e dubitar co che jau vi: jau sun in

uman da quest temp. E quest temp ha purtà er blers avantatgs, dals quals jau profit.

Na resta pia betg auter che da s'occupar cun las dumondas da noss temp. E qua cumenza pir la sfida: Infurmaziuns da tut las varts! Leger gasettas, rumantschas e tudestgas, ed uschiglio tut il palpieri che vegn da port'en. Gnanc da discurre da las infurmaziuns sur la rait! Ils pli divertents èn anc ils inscutters d'infurmaziun e da discussiun. Gist avant votaziuns pon ins vegnir mez balurds cun pasar giu ils arguments dals ins e dals

auters. Mo star vidlonder. Adatg, betg ils arguments che paran a primavista ils pli plausibels n'ans mainan vinavant.

Ir cun il temp. Sche ir cun il temp vul dir da sustegnair la creschientscha economica per tut pretsch, vulesch jau ch'il temp stess airi. Ma il temp va, ed ils temps sa midan. Las portas da las pussaivladads s'avran successivamain. Sche vulain er nus pia esser averts per las midadas e las furmar tenor noss meglier savair.

Cunfins vegnan stuschads, u perfin annullads. Structuras pli vastas dumondan collavuraziun: collavuraziun sur ils cunfins svizzers cun l'Europa, collavuraziun sur las regions rumantschas per ina lingua da scrittira comunabla, collavuraziun sur ils cunfins comunals per fusiunar vischnancas.

La sfida resta. La sfida da l'betg vesair be il bainstar a curta vista, mabain il star bain durabel.